

Gjøvik, 9. juni 2014.
J.nr./referanse: 08-14/NL/ks

KONTROLLUTVALGET I NORDRE LAND KOMMUNE

Birgit Felde Sevaldrud, leder
Linn Haugseth Kind, nestleder (forfall)
Kjartan Th. Stensvold
Hans Moon
Elin Rosenberg
Ole Strand, første vara

Kopi av innkallingen er sendt:

- Ordfører og rådmann
- Innlandet Revisjon IKS

INNKALLING TIL MØTE I KONTROLLUTVALGET

Etter avtale innkalles det herved til møte i kontrollutvalget:

Dato: Mandag 16. juni 2014
Tid: Kl. 0900 – ca. 1430
Sted: Formannskapssalen, rådhuset

Vedlagt følger saksliste og saksdokumenter.

Forfall og innkalling av vara:

Nestleder Linn Haugseth Kind har meldt forfall. Første vara Ole Strand er innkalt.

Invitasjon av andre til møtet:

- Sak 20 (Kommunens overordnede system for internkontroll)
  - Rådmannen er invitert til kl. 1200 for å orientere.

Eventuelt forfall bes meddelt snarest til undertegnede på telefon/sms til 995 77 903, eller e-post til kjetil@kontrollutvalget.no

Med hilsen

For leder i kontrollutvalget

Kjetil Solbrækken
utvalgssekretær

KONTROLLUTVALGET I NORDRE LAND KOMMUNE

SAKSLISTE

FOR MØTE I NORDRE LAND KOMMUNE

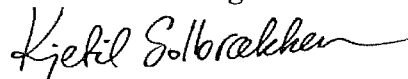
Mandag 16. juni 2014 kl. 0900

(Formannskapssalen)

SAK NR. 15/2014	GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 28.04.14
SAK NR. 16/2014	OPPFØLGING AV TIDLIGERE FORVALTNINGSREVISJONSRAPPORTER
SAK NR. 17/2014	TERTIALRAPPORT 1/2014 FRA INNLANDET REVISJON IKS
SAK NR. 18/2014	RÅDMANNENS ÅRSRAPPORT FOR 2013
SAK NR. 19/2014	PLANLAGT EVALUERING AV KONTROLLUTVALG OG KONTROLLUTVALGSSEKRETARIAT
SAK NR. 20/2014	KOMMUNENS OVERORDNEDE SYSTEM FOR INTERNKONTROLL – AVVIKSHÅNDERING OG RISIKOVURDERINGER Rådmannen er invitert til å orientere.
SAK NR. 21/2014	KVARTALSRAPPORT 1. KVARTAL 2014 – NORDRE LAND KOMMUNE
SAK NR. 22/2014	REFERATSAKER

Gjøvik, 9. juni 2014.

For utvalgsleder

Kjetil Solbrækken
utvalgssekretær

Kopi til orientering:

- Administrasjonen v/rådmann Jarle Snekkestad og kommunalsjef John Løvmoen.
- Vararepresentantene til kontrollutvalget (møter kun etter særskilt innkalling.)

Nordre Land kommune**GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTET 28.04.14**

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	16.06.14	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

1. Møteprotokoll fra møte 28.04.14

Vedlegg 1

FORSLAG TIL VEDTAK:

Protokoll fra kontrollutvalgets møte den 28.04.14 godkjennes.

SAKSOPPLYSNINGER:

Protokoll fra siste møte i kontrollutvalget legges frem til formell godkjenning.

MØTEPROTOKOLL

KONTROLLUTVALGET I NORDRE LAND KOMMUNE

Mandag 28. april 2014 holdt kontrollutvalget møte i rådhuset fra kl. 0900 - 1500.

Som medlemmer møtte:

Birgit Felde Sevaldrud, leder
Linn Haugseth Kind, nestleder
Kjartan Th. Stensvold
Hans Moon
Elin Rosenberg

Ellers møtte:

Fra administrasjonen: Kommunalsjef Strategi og økonomi John Løvmoen og fagsjef regnskap Tor Erik Haldrud (begge møtte under andre del av sak 13).

Fra Innlandet Revisjon IKS: Oppdragsansvarlig revisor (forvaltningsrevisjon) Kristian Lein (sakene 11 og 12), oppdragsansvarlig revisor Heidi Holm Olafsen (sak 13) og revisor May Tove Ringsveeen (sak 13).

Sekretær: Kjetil Solbrækken.

Møteprotokollen er sendt til:

Ordfører, kontrollutvalgets medlemmer/varamedlemmer, rådmann, Innlandet Revisjon IKS og Oppland Arbeiderblad.

**Utvalgsmøtet ble satt kl. 0900 med Birgit Felde Sevaldrud som møteleder.
Innkalling og sakliste ble enstemmig godkjent.**

Til behandling:

SAK NR. 10/2014   GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 10.02.14

<u>Vedtak, enstemmig:</u>	Protokoll fra kontrollutvalgets møte den 10.02.14 godkjennes.
---------------------------	---

SAK NR. 11/2014   PROSJEKTPLAN: SELSKAPSKONTROLL VOKKS AS

Fra behandlingen:

Innlandet Revisjon IKS v/Kristian Lein presenterte prosjektplanen. Utvalgssekretær orienterte om sin kontakt med sekretær/revisor for kontrollutvalget i Etnedal kommune.

<u>Vedtak, enstemmig:</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Innlandet Revisjon IKS sin presentasjon av forslag til prosjektplanen tas til orientering. 2. Utvalgssekretæren informasjon om sin kontakt med sekretær/revisor for kontrollutvalget i Etnedal kommune tas til orientering.
---------------------------	--

3. Videre fremdrift av et revisjonsprosjekt rettet mot VOKKS AS forventes. Saken følges opp i kontrollutvalgets møte i september 2014.

SAK NR. 12/2014

**PROSJEKTPLAN FOR REVISJONSPROSJEKT:
ETTERLEVELSE FELLES EIERSKAPSPOLITIKK I
GJØVIKREGIONEN**

Fra behandlingen:

Innlandet Revisjon IKS v/Kristian Lein presenterte prosjektplanen.

Vedtak, enstemmig:

1. Innlandet Revisjon IKS bes om å gjennomføre revisjonsprosjektet i tråd med den fremlagte prosjektplanen. Det forutsettes deltakelse fra de øvrige kontrollutvalgene i Gjøvikregionen.
2. Etter forslag fra kontrollutvalget i Søndre Land kommune innarbeides Dokkadeltaet Nasjonale Våtmarkssenter AS i prosjektplanen.
3. Kostnadene til revisjonsprosjektet deles likt mellom de fem kommunene, med unntak av medgått tid til kontroll av felles eide selskaper som fordeles etter eierandel.

SAK NR. 13/2014

**ÅRSREGNSKAP 2013 FOR NORDRE LAND KOMMUNE -
KONTROLLUTVALGETS UTTALELSE**

Fra behandlingen:

Under første del av saken orienterte Innlandet Revisjon IKS om revisjonsarbeidet og presenterte revisjonsberetningen. Fra Innlandet Revisjon IKS deltok oppdragsansvarlig revisor Heidi Holm Olafsen og revisor May Tove Ringsveen.

Under andre del av saken presenterte rådmannen årsrapport og årsregnskap for 2012 med fokus på kommunens resultat og økonomiske stilling og vesentlige avvik mellom budsjett og regnskap. Til stede fra administrasjonen var kommunalsjef Strategi og økonomi John Løvmoen og fagsjef regnskap Tor Erik Haldrud.

Vedtak, enstemmig:

**KONTROLLUTVALGETS UTTALELSE TIL NORDRE LAND
KOMMUNES ÅRSREGNSKAP FOR 2013**

Kontrollutvalget har behandlet Nordre Land kommunes årsregnskap for 2013. Sammen med årsregnskapet forelå revisjonsberetningen og rådmannens årsmelding for 2013.

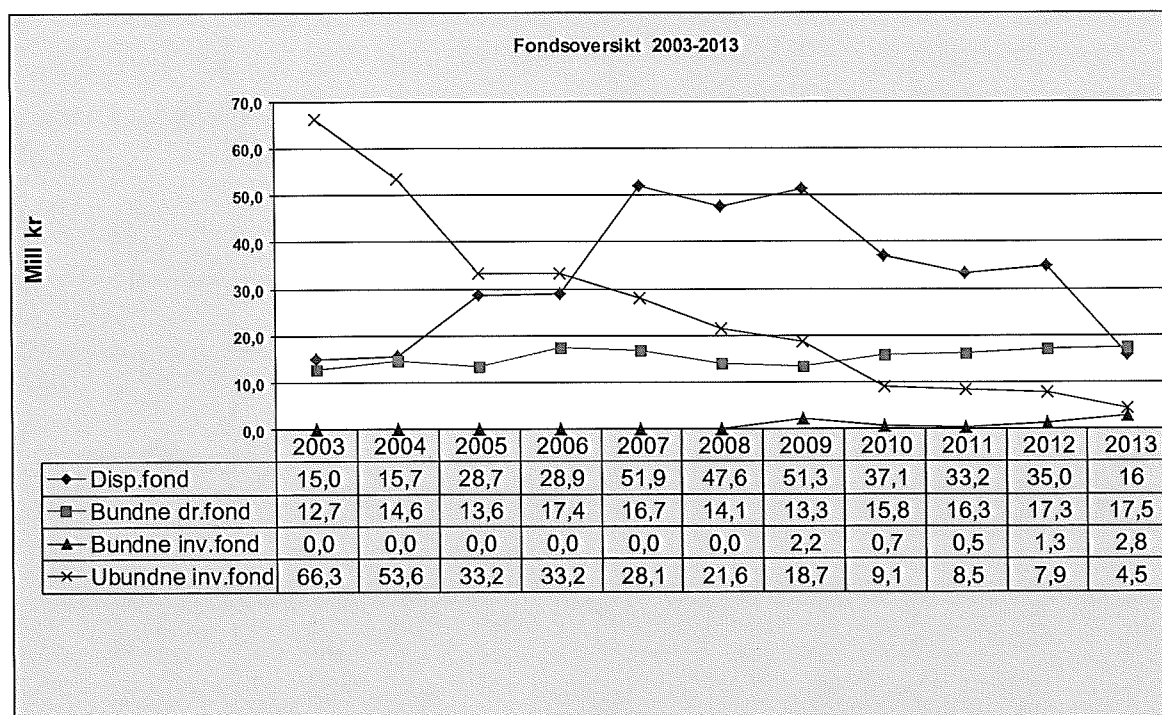
Kontrollutvalget har basert sin uttalelse på en gjennomgang av de ovennevnte dokumentene, og samtale med kommunens revisor/Innlandet Revisjon IKS og rådmannen/administrasjonen representert ved kommunalsjef Strategi og økonomi og

regnskapsleder.

Kontrollutvalget har merket seg at det foreligger en "ren" revisjonsberetning, dvs. ingen bemerkninger fra revisor til årsregnskapet.

Kontrollutvalget på sin side har følgende kommentarer:

- Økonomistyring og budsjettdisiplin:
De ulike resultatenehetene går samlet med et ubetydelig avvik i forhold til budsjett knyttet til den styrbare delen av budsjettene. Med unntak av noe avvik for enkelte enheter, har kontrollutvalget inntrykk av at budsjettstyringen og budsjettdisiplinen generelt er god.
- Etterslep på gjennomføring av investeringer:
Pr. 31/12-13 har kommunen et etterslep i forhold til gjennomføring av vedtatte investeringer med ca. 36 millioner kroner (jf. note 17 - summert). Dette er omtrent uendret fra i fjor, og tyder på at kommunen har utfordringer med å gjennomføre investeringstiltak i tråd med kommunestyrets vedtak/ønsker. Rådmannen oppfordres til å informere kommunestyret om etterslepet sammen med en plan for hvordan dette skal rettes opp.
- Bekymringsfull utvikling i kommunens fond:
Kontrollutvalget registrerer at kommunens fondsbeholdninger gradvis er blitt svekket de siste årene, og fondsbeholdningene/reservene er i dag på et lavt nivå. Det er særlig nedgangen i frie fond som er bekymringsfull (disposisjonsfond og ubundne investeringsfond). Figuren under illustrerer den bekymringsfulle utviklingen. Figuren er utarbeidet av rådmannen.

Utover dette, og det som framgår av revisjonsberetningen til årsregnskapet, datert 14. april 2014, har kontrollutvalget ingen merknader til kommunens årsregnskap for 2013.

SAK NR. 14/2014

REFERATSAKER

Følgende saker ble referert:

1. Sak fra kontrollutvalget i kommunestyret: Kontrollutvalgets årsrapport for 2013 (k.sak 13/2014, møte den 8/4-14)
2. Kontrollrapport 2013 vedrørende skatteoppkreverfunksjonen for Nordre Land kommune
3. Nye retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester (brev av 24/2-14 fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet)
4. Invitasjon til fagkonferanse Kontroll og tilsyn 3.- 4. juni 2014
5. Pressemelding fra Riksrevisjonen: Fortsatt mye bruk av papir ved utveksling av pasientopplysninger mellom helseforetak, kommuner og legekantor
6. Diverse avisartikler
7. Neste møte: Tidspunkt/saksliste

Vedtak, enstemmig:

Referatsakene tas til orientering.

Dokka, 28. april 2014.

_____
Birgit Felde Sevaldrud
leder

**RETT UTSKRIFT:
Gjøvik, 28. april 2014.**

_____
Kjetil Solbrækken
utvalgssekretær

NESTE MØTE

Dato: MANDAG 16. JUNI 2014
Tidspunkt: KL. 0900
Aktuelle saker:

- *Internkontroll: Utvikling av kommunens internkontrollsystem med fokus på risikovurderinger og avvikshåndtering/varsling (ku-sak 37/13)*
- *Rådmannens årsmelding for 2013 (orienteringssak)*
- *Oppfølging av tidligere forvaltningsrevisjonsprosjekter*
- *Kvalitetsutvikling i Innlandet Revisjon IKS*

Saker til oppfølging senere:

- *Sept. -14:Utviklingen i grunnskolepoeng (ku-sak 04/14)*
- *Sept. -14: Planlegging av selskapskontroll VOKKS AS (ku-sak 11/14)*
- *Samhandlingsreformen – presentasjon v/rådmannen (ku-sak 43/13)*
- *Oppfølging av kontrollutvalgets plan for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll 2012-2015:*
  - *Eiendomsforvaltning (ku-sak 43/13)*

Bestilte undersøkelser og revisjonsprosjekter (Innlandet Revisjon IKS):

- *Revisjonsprosjekt: Etterlevelse av felles eierskapspolitikk i Gjøvikregionen (felles prosjekt i samarbeid mellom 5 kommuner)*

Møteplan 2014:

- Mandag 10.02.14 kl. 0900
- Mandag 28.04.14 kl. 0900
- Mandag 16.06.14 kl. 0900
- Mandag 15.09.14 kl. 0900
- Mandag 01.12.14 kl. 0900

Nordre Land kommune

OPPFØLGING AV TIDLIGERE FORVALTNINGSREVISJONSRAPPORTER

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	16.06.14	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

Vedlagt:

FORSLAG TIL VEDTAK:

Med bakgrunn i pkt. 3 i kommunestyrets vedtak i sak 91/2010 (sak: Revisjonsrapport: Innkjøp.....) bes Innlandet Revisjon IKS om å lage en forundersøkelse/prosjektplan med fokus på kontroll av at etablerte rutiner for å sikre etterlevelse av lov om offentlige anskaffelser fungerer i praksis.

SAKSOPPLYSNINGER:

Fakta:

Kontrollutvalget har plikt på seg til å følge opp revisjonsrapporter, jf. forskrift om kontrollutvalg § 12:

§ 12. Oppfølging av forvaltningsrevisjonsrapporter

Kontrollutvalget skal påse at kommunestyrets eller fylkestingets vedtak i tilknytning til behandlingen av rapporter om forvaltningsrevisjon følges opp.

Kontrollutvalget skal gi rapport til kommunestyret eller fylkestinget om hvordan kommunestyrets eller fylkestingets merknader til rapport om forvaltningsrevisjon er blitt fulgt opp. Det skal også rapporteres om tidligere saker som etter utvalgets mening ikke er blitt fulgt opp på en tilfredsstillende måte.

Tilbakerapporteringen til kommunestyret om oppfølgingen skjer fortrinnsvis i kontrollutvalgets årsrapport. Nedenfor er utdrag fra kontrollutvalgets årsrapport for 2013:

Oversikt over revisjonsrapporter tidligere år og oppfølgingen av disse:

År	Tema / område	Oppfølging / kommentar
2013	Revisjonsrapport: Oppfølging av politiske vedtak (sluttbehandlet i kommunestyret 17/12-14)	Kontrollutvalgets innstilling enstemmig vedtatt. Påpekt forbedringspotensial i f.m. rådmannens rapportering til politisk nivå – tre anbefalinger.
2012	Ingen	
2011	Revisjonsrapporten "Samhandling mellom barnehager og barnevern" (sluttbehandlet i kommunestyret)	Ikke prioritert å følge opp.
2011	Kartleggingsrapport: Ressursbruk til barnehager. (sluttbehandlet i kontrollutvalget)	Rapporten ble oversendt rådmannen til oppfølging og videre bruk i sin interne analyse og diskusjon omkring kommunens barnehagedrift.
2010	Innkjøp (etterlevelse av lov om offentlige anskaffelser) (sluttbehandlet i kommunestyret)	Kort om rapporten: <ul style="list-style-type: none"> • Gjennomført stikkprøve av anskaffelser mellom 100 000 og 500 000. • Gjennomført revisjonsprosjekt med fokus på overordnede rutiner mht overholdelse av lov om offentlige anskaffelser. Positiv konklusjon. • Rapporten er ikke fulgt opp (eget vedtak om oppfølging mht. test av rutiner)
2009	Enkeltvedtak om spesialundervisning – får elevene det de har rett på? (sluttbehandlet i kommunestyret)	Ikke prioritert å følge opp.
2008	(ingen)	-
2007	Etikk i Nordre Land kommune (sluttbehandlet i kommunestyret)	Ikke egnet for oppfølging.
2007	GLT Avfall IKS (selskapskontroll)	<ul style="list-style-type: none"> • Det ble gjennomført et revisjonsprosjekt i samarbeid med kontrollutvalgene i de andre eierkommunene. • Rapporten påpekte flere forhold rettet mot eierstyring og håndtering av regelverket for selvkost. Oppfølging av rapporten er foretatt på ulikt vis over flere år, og oppfølgingspunktene fra rapporten anses i dag å være tilfredsstillende fulgt opp.

Vurdering:

Av tidligere revisjonsrapporter er et fortrinnsvis to som peker seg ut som aktuelle til oppfølging. Av disse er det prosjektet fra 2010 (innkjøp) som peker seg ut. Forslag om oppfølging av dette er innarbeidet i forslag til vedtak.

Nedenfor følger de to aktuelle revisjonsprosjektene som bør følges opp sammen med kommentarer:

	Rapport	Kommentar
2013	<i>Revisjonsrapport: Oppfølging av politiske vedtak</i> (sluttbehandlet i kommunestyret 17/12-14)	Rapporten er relativt fersk, og det kan være litt tidlig med oppfølging. Evt. oppfølging må rettes mot rapportens anbefalinger, jf. kommunestyrets vedtak i saken: <i>1. Kommunestyret tar revisjonsrapporten til orientering og har merket seg at:</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>De undersøkte sakene i all hovedsak er fulgt opp på en tilfredsstillende måte, og at rådmannen synes å ha etablert et tilfredsstillende system for oppfølging av politiske vedtak.</i> • <i>Det er et forbedringspotensial i forbindelse med rådmannens rapportering til politisk nivå om den administrative oppfølgingen av politiske vedtak.</i> <i>2. Kommunestyret tar til orientering at rådmannen i sin uttalelse til rapporten, omtaler rapporten som svært nyttig og et kvalifisert innspill til en forbedring av kommunes styrings- og rapporteringssystem.</i> <i>3. Med bakgrunn i revisjonsrapporten anbefalinger ber kommunestyret rådmannen om å:</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Vurdere et mer formalisert system for å kunne dokumentere at det enkelte vedtak faktisk er iverksatt og fulgt opp i henhold til kommunestyrets forutsetninger.</i> • <i>Etablere klare rutiner for å rapportere til politisk nivå dersom administrasjonen ikke har klart å gjennomføre vedtak som forutsatt.</i> • <i>Etablere klare rutiner for å rapportere til politisk nivå for vedtak der oppfølgingen først skal skje etter noe tid.</i>

2010	Innkjøp (etterlevelse av lov om offentlige anskaffelser) (sluttbehandlet i kommunestyret)	<p>I kontrollutvalgets årsrapport er det henvist til «eget vedtak om oppfølging mht. test av rutiner».</p> <p>Kommunestyrets vedtak i saken (k.styret 14/12-10, sak 91/10):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Kommunestyret tar revisjonsrapporten hovedkonklusjon om at kommunen i det store og hele synes å ha etablert tilfredsstillende kontroll med at lov og forskrifter om offentlige anskaffelser blir fulgt.</i> 2. <i>Kommunestyret har merket seg at 48 personer i kommuneadministrasjonen har myndighet til å kunne foreta enkeltinnkjøp inntil kr. 500.000,- og ber rådmannen vurdere å endre reglene for enkeltinnkjøp, vurdere antall personer opp mot beløpsgrense og se på mulighet for mer differensiering av innkjøpsordninger.</i> 3. <i>Kontrollutvalget bes om å følge opp revisjonsrapporten på et senere tidspunkt, der det fokuseres på å teste at de etablerte rutinene fungerer som forutsatt.</i>
------	---	---

Nordre Land kommune**TERTIALRAPPORT 1/2014 FRA INNLANDET REVISJON IKS**

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	16.06.14	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

1. Terialrapport 1/2014 fra Innlandet Revisjon IKS

Vedlagt:

Ja

FORSLAG TIL VEDTAK:

Terialrapport 1/2014 fra Innlandet Revisjon IKS tas til orientering.

SAKSOPPLYSNINGER:

Kontrollutvalget har i sin avtale med revisjonen (oppdragsavtalen) avtalt tertialvis rapportering til kontrollutvalget m.h.t. økonomi. Hensikten med rapporteringen er bl.a. å lette kontrollutvalgets arbeid med oppfølging av den vesentligste posten i kontrollutvalgets budsjett.

Vedlagt følger rapportering fra Innlandet Revisjon IKS for siste tertial til orientering. Rapporten kan oppsummeres slik:

- Regnskapsrevisjon: Prognose 31/12 = budsjett.
- Bestilte tjenester (forvaltningsrevisjon mv.): Prognose 31/12 anslår totalt forbruk på 147 timer, dvs. at kontrollutvalget har et handlingsrom i forhold til ytterligere bestillinger i 2014 på 178 timer.

Nedenfor følger utdrag fra oppdragsavtalen der tertialrapporteringen står omtalt:

4.5 Økonomirapportering

Innlandet Revisjon IKS rapporterer til kontrollutvalget 1. og 2. tertial (30/4 og 31/8), i tillegg til en årsrapport (31/12).

Rapporteringen gjøres på samme nivå som oppdragsavtalen og oversendes kontrollutvalget senest en måned etter utløp av rapporteringsperioden. Tertialrapporteringene skal begrunne eventuelle vesentlige avvik mellom budsjett og prognose.

Uavhengig av tertialrapporteringen skal Innlandet Revisjon IKS løpende informere kontrollutvalget om forventede vesentlige avvik fra oppdragsavtalen.

Vedlegg 1
 Rev

Innlandet Revisjon IKS

Gjøvik, 19. mai 2014

J.nr./Referanse: 2014-403 BH/HHO/RG

Til Kontrollutvalget i Nordre Land kommune
 v/sekretariatet

Tertialrapport 1/2014

Det vises til oppdragsavtalen pkt. 4.5. Innlandet Revisjon IKS skal rapportere til kontrollutvalget på samme nivå som oppdragsavtalen per 30.04., 31.08. og 31.12. Rapporten skal begrunne eventuelle vesentlige avvik mellom budsjett og prognose.

Nedenfor følger oversikt over ressursbruken per 30.04.2014.

	OPPDRAGS		FORBRUK PER		PROGNOSE/	
	AVTALE		30.04.2014		BESTILT 2014	
	Timer	Pris	Timer	Pris	Timer	Pris
REGNSKAPSREVISJON						
Revisjon av årsregnskapet	445	820	239	820	445	820
Attestasjoner og revisjonsuttalelser	110	820	51	820	110	820
Veiledning og bistand	30	820	3	820	30	820
SUM	585	820	293	820	585	820
REGNSKAPSREVISJON						
BESTILTE TJENESTER						
Bestilte mindre undersøkelser	25	920				
Forvaltningsrevisjon	300	920	0		0	
Selskapskontroll		920	57	945	147	930
SUM BESTILTE TJENESTER	325	920	57		147	
Møter i KU og KST	50	920	15	920	50	920
SUM TIMER	960		365		782	

Hovedkontor:
 Postadr.: Postboks 988
 2626 Lillehammer
 Tlf 61289080 Faks 61289081
 E-post: postmottak@irev.no

Avdeling Gjøvik:
 Teknologivn. 6
 2815 Gjøvik
 Tlf. 61130350 Faks 61130360

Firma:
 www.irev.no
 Besøksadresse:
 Kirkeg. 76, 2609 Lillehammer
 Org. nr. 987769386MVA
 Bank 16041146927

Kommentarer vedrørende regnskapsrevisjon

Det er samlet for regnskapsrevisjon ikke vesentlig avvik mellom prognose i følge oppdragsavtalen og medgåtte ressurser.

Vi antar at tidsbruken for 2014 totalt for regnskapsrevisjon vil holde seg innenfor rammene i oppdragsavtalen.

Det er ingen nummererte brev til oppfølging.

Kommentarer vedr. forvaltningsrevisjon

Prosjekt - Forvaltningsrevisjon	Forbruk 1. tertial 2014			Prognose 2014			Kommentar
	Kroner	Timer	Pris	Kroner	Timer	Pris	
10251 SK VOKKS AS	45650	48	951	45650	48	951	Timene gjelder utarbeidelse av foranalyse og prosjektplan. Prosjektplan ble lagt fram for KU i april 2014 og KU vedtok at videre framdrift av revisjonsprosjektet avventes. Saken følges opp i kontrollutvalgets møte i september.
10255 SK Felles eierpolitikk GLT	7954	9	913	91080	99	920	Kontrollutvalgene i de fem kommunene i Gjøvik-regionen har fattet likelydende vedtak om å samarbeide om et felles revisjonsprosjekt der formålet er å evaluere etterlevelsen av de fem kommunenes eierskapspolitikk. Prosjektplan legges fram for KU i juni. Ressursbruken er anslått til 500 timer, derav 99 timer for Nordre Land. Prosjektet gjennomføres i 2014.
Totalt	53604	57	945	136730	147	930	

Ramme til FR 2014

276000	300	920
--------	-----	-----

Med hilsen

Bjørg Hagen
Daglig leder

Nordre Land kommune**RÅDMANNENS ÅRSRAPPORT FOR 2013**

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	16.06.14	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

1. Årsrapport 2013
2. Vedlegg til årsrapporten 2013 - Styringskort

Vedlegg 1

FORSLAG TIL VEDTAK:

Rådmannens årsrapport for 2013 tas til orientering.

SAKSOPPLYSNINGER:

I forbindelse med kontrollutvalgets behandling av årsregnskapet for 2013 (forrige møte) ble kun den lovpliktige delen av årsrapporteringen fremlagt. Det ble samtidig avtalt at rådmannens øvrige årsrapportering, dvs. den ikke lovpliktige delen, skulle legges frem som orienteringssak på førstkommende møte. Denne følger vedlagt saken.

Vedlagte årsrapport ble behandlet som egen sak i kommunestyrets møte den 20/5-14, der kommunestyret tok rapporten til orientering.

Kontrollutvalget har ingen formell rolle i kommunens behandling av tertialrapporten, og saken legges derfor kun frem som en orienteringssak. Rapporten er et fint hjelpemiddel for utvalget til å holde seg løpende oppdatert om kommunens drift, som ledd i nødvendig kunnskap i forhold til utvalgets oppgave med forvaltningsrevisjon.

Kort om årsrapporten – utdrag fra rådmannens saksfremlegg til k.styret den 20/5-14:

Årsrapporten inneholder den ikke lovpliktige delen av det som tidligere år har vært i årsmeldingen, med rapportering fra enhetene på måloppnåelse i forhold til styringskort, sykefravær og økonomi. I tillegg er det rapportering på alle årets investeringsprosjekter, samt

rapportering på finans. Årsrapporten inneholder også rapportering på gjennomføringen av politiske vedtak.

Brukerundersøkelser gjennomført i løpet av året viser gjennomgående gode resultater. Nordre Land har gode resultater på nasjonale prøver i lesing og engelsk for 5. trinn. Snittresultatene ligger på nivå som for fylket og landet. For 8. trinn ligger snittresultatene tett på resultatene for fylket i engelsk og lesing. Resultatene for 9. trinn ligger også innenfor snittet for fylket. Resultater på grunnskolepoeng har ligger for lavt de siste årene, sammenliknet både med fylket og lander for øvrig. Her er resultatene fortsatt for svake.

Sykefraværet i 2013 var på totalt 9,9 %; 2,1 % korttidsfravær og 7,8 % langtidsfravær. Sykefraværet har økt litt sammenlignet med fjoråret.

2013 er preget av god økonomisk kontroll i enhetene og administrasjonen. Det høye tjenestenivået i Nordre Land er videreført.

Nordre Land kommune**PLANLAGT EVALUERING AV KONTROLLUTVALG OG
KONTROLLUTVALGSSEKRETARIAT**

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	16.06.14	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

1. Informasjonsbrev fra Dolitte Vedlegg 1
2. Oppfordringsbrev fra departementet Vedlegg 2

FORSLAG TIL VEDTAK:

1. Kommunal- og moderniseringsdepartementets planlagte evaluering av kontrollutvalg og kontrollutvalgssekretariat, tas til orientering.
2. Evalueringsrapporten legges frem for kontrollutvalget så snart den foreligger.

SAKSOPPLYSNINGER:

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har gitt revisjons- og rådgivingssselskapet Deloitte i oppdrag å gjennomføre en evaluering av kontrollutvalg og kontrollutvalgssekretariat. Evalueringen av kontrollutvalgssekretariat vil kunne gi et godt kunnskapsgrunnlag for kommunelovutvalget, og vil kunne danne grunnlag for en eventuell vurdering av regelverk og for utvikling av nye tiltak.

Deloitte har trukket ut 180 kommuner og 10 fylkeskommuner til å delta i prosjektet gjennom en elektronisk spørreundersøkelse. Alle daglige ledere for norske kontrollutvalgssekretariater vil også motta en egen undersøkelse. I tillegg vil 6-8 kommuner og fylkeskommuner bli invitert til å delta i casestudier.

Planleggingen av evalueringen legges frem til orientering.
Sluttrapporten vil bli lagt frem som egen sak for kontrollutvalget når den foreligger.

Til sekretariat for kontrollutvalg
v/ daglig leder, kontrollsjef, eller tilsvarende

23. mai 2014

INFORMASJONSBREV – EVALUERING AV KONTROLLUTVALG OG KONTROLLUTVALGSSEKRETARIAT

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har gitt Deloitte i oppdrag å gjennomføre en evaluering av kontrollutvalg og kontrollutvalgssekretariat. I den forbindelse vil vi gjennomføre spørreundersøkelser til utvalgte (fylkes-)kommuner og til alle kontrollutvalgssekretariat. Du mottar dette informasjonsbrevet fordi du er daglig leder, kontrollsjef eller tilsvarende for en virksomhet som ivaretar en sekretariatsfunksjon.

Om kort tid vil du motta link til et elektronisk spørreskjema per e-post som vi ber deg om å svare på. **Siden det bare er et begrenset antall virksomheter som er sekretariat for norske kontrollutvalg, er det avgjørende at alle tar seg tid til å besvare spørreskjemaet.** I dette brevet ønsker Deloitte å informere om undersøkelsen på forhånd.

Det kan videre være at mange av kontrollutvalgslederne som er trukket ut til å delta i undersøkelsen, vil ha behov for å innhente opplysninger fra sitt sekretariat. Dersom du er leder for en virksomhet med flere ansatte i en sekretariatsfunksjon, er det følgelig fint om du har anledning til å informere dem om dette.

Om prosjektet

Deloitte AS utfører en evaluering på oppdrag fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Hensikten med oppdraget er å styrke kunnskapsgrunnlaget om sentrale deler av den kommunale egenkontrollen. Dette skal kunne danne grunnlag for en eventuell vurdering av regelverk og for utvikling av nye tiltak.

Deloitte AS vil sende ut en spørreundersøkelse til alle kontrollutvalgssekretariatene i Norge ved daglig leder, kontrollsjef eller tilsvarende. I tillegg har Deloitte AS trukket ut 180 kommuner og 10 fylkeskommuner, hvor rådmann og leder i kontrollutvalget vil bli bedt om å svare på en spørreundersøkelse. Det vil videre gjennomføres casestudier av utvalgte (fylkes-)kommuner, hvor det kan være aktuelt å gjennomføre intervjuer med sekretariatet for kontrollutvalgene disse (fylkes-)kommunene.

Om spørreundersøkelsen

Alle som er utvalgt til å delta i spørreundersøkelsen, vil om kort tid få tilsendt en e-post med en personlig link til undersøkelsen. I e-posten vil du også få nærmere informasjon om hvordan du skal svare på undersøkelsen.

Vi gjør oppmerksom på at vi benytter begrepene «kommune» og «kommunestyret» i undersøkelsen. Disse begrepene omfavner også «fylkeskommune» og «fylkestinget».

Spørreundersøkelsen vil omhandle tema som:

- Sekretariatsordning og sekretariatets rolle
- Hvilke oppgaver sekretariatet utfører for kontrollutvalgene
- Kontrollutvalgenes arbeid med:
  - Overordnet analyse
  - Plan for forvaltningsrevisjon og plan for selskapskontroll
  - Forvaltningsrevisjon og selskapskontroll
  - Eventuelle høringer
- Kontrollutvalgenes rammer
- Kontrollutvalgenes forhold til kommunestyret/fylkesting.

Tidsbruk

Det vil ta omtrent 30-60 minutter å svare på spørreundersøkelsen. Dette vil variere noe, ettersom antall spørsmål du blir stilt er avhengig av hva du svarer på spørsmålene før.

Dersom du har spørsmål om undersøkelsen, kan du kontakte Øyvind M. Berge på e-post oyberge@deloitte.no eller telefon 957 58 554. Dersom du har spørsmål om prosjektet, kan du kontakte prosjektleder på e-post: bjorkelo@deloitte.no

Med vennlig hilsen

Birte Bjørkelo
Prosjektleder

DET KONGELIGE KOMMUNAL-
OG MODERNISERINGSDEPARTEMENT

VEDLEGG 2

Til utvalgte kommuner
v/rådmenn, kontrollutvalgsledere og kontrollutvalgssekretariat

Deres ref

Vår ref

Dato

14/870-17

23.05.2014

Oppfordring om deltakelse i evalueringen av kontrollutvalg og kontrollutvalgssekretariat.

Regjeringen oppnevnte i juni 2013 kommunelovutvalget som skal foreta en helhetlig gjennomgang av kommuneloven for å styrke det kommunale selvstyre. Utvalget skal blant annet vurdere tiltak for å styrke den kommunale egenkontrollen.

Kommunelovutvalget skal ved vurderingen av eventuelle tiltak for å styrke den kommunale egenkontroll blant annet se på; om det bør fastsettes regler for høring i regi av kontrollutvalget, revisjonsmandatet, særlig om omfanget av etterlevelsesrevisjon bør styrkes, samt om det bør innføres sertifiserings- og tilsynsordninger for revisor, om kommunestyret skal ha plikt til å følge opp revisors merknader, om det bør innføres en regel om at kontrollutvalgets leder ikke kan være fra samme parti som ordføreren, reglene for valgbarhet til kontrollutvalget (ansatte i små stillingsbrøker, bostedskriteriet mv.) og om det er behov for nærmere krav til forvaltningsrevisjon og selskapskontroll.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har gitt Deloitte i oppdrag å gjennomføre en evaluering av kontrollutvalg og kontrollutvalgssekretariat. Evalueringen av kontrollutvalg og kontrollutvalgssekretariat vil kunne gi et godt kunnskapsgrunnlag for lovutvalget, og vil kunne danne grunnlag for en eventuell vurdering av regelverk og for utvikling av nye tiltak.

Deloitte har trukket ut 180 kommuner og 10 fylkeskommuner til å delta i prosjektet gjennom en elektronisk spørreundersøkelse. Alle daglige ledere for norske kontrollutvalgssekretariater vil også motta en egen undersøkelse. I tillegg vil 6-8 kommuner og fylkeskommuner bli invitert til å delta i casestudier.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet oppfordrer kommunene som er valgt ut til å delta i undersøkelsen.

Med hilsen

Siri Halvorsen (e.f.)
avdelingsdirektør

Gry Langsæther
seniorrådgiver

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.

Nordre Land kommune**KOMMUNENS OVERORDNEDE SYSTEM FOR
INTERNKONTROLL – AVVIKSHÅNDERING OG
RISIKOVURDERINGER**

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	16.06.14	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

1. Prosjektbeskrivelse: Utvikling av egenkontrollen i kommunene (prosjekt i regi av Fylkesmannens i Oppland)
2. Arbeidsheftet "Rådmannens internkontroll – hvordan få orden i eget hus?" (Kommunenes Sentralforbund)

Vedlagt:

Vedlegg 1

Ja (eget vedleggshefte)

FORSLAG TIL VEDTAK:

1. Rådmannens informasjon om deltakelse i Fylkesmannens prosjekt «Internkontroll - orden i eget hus» tas til orientering.
2. ....

SAKSOPPLYSNINGER:

Kontrollutvalget har ved flere anledninger de siste årene hatt oppe temaet internkontroll til diskusjon. Særlig har rådmannens ansvar for å sikre at administrasjonen er gjenstand for betryggende kontroll blitt drøftet. Dette kravet til rådmannen fremgår direkte av kommunelovens § 23 nr. 2.

Temaet ble sist berørt i kontrollutvalgets møte den 2/12-13 der ordfører og rådmann deltok i en diskusjon omkring risiko for misligheter/korrupsjon og kommunens arbeid med etiske holdninger.

Rådmannen informerte i den forbindelse om Nordre Land kommunes deltakelse i et prosjekt i regi av Fylkesmannen i Oppland, der målet er å «få til et godt egenkontrollsystem som bidrar til god styring, læring og helhetlig utvikling av kommunal tjenesteyting og forvaltningspraksis».

Kontrollutvalget fattet bl.a. slikt vedtak i saken:

Kontrollutvalget tar til orientering at kommunen deltar i prosjekt i regi av KS/Fylkesmannen omkring internkontroll («Orden i eget hus») i 2013/2014 og har startet et internt implementeringsprosjekt med planlagt avslutning i desember 2014. Rådmannen inviteres til kontrollutvalgets møte i juni 2014 for å orientere om status og resultater av dette arbeidet. Det bes om at det særlig legges vekt på integrering av risikovurderinger og avvikshåndtering/varsling i internkontrollsystemet.

Vedlagt saken følger prosjektbeskrivelsen sammen med arbeidsheftet "Orden i eget hus". Arbeidsheftet gir en fin oversikt over temaet internkontroll.

Saken er i første rekke en orienteringssak. Med bakgrunn i viktigheten for kontrollutvalget å forstå kommunens overordnede system for internkontroll, kan det være hensiktsmessig med en ny orientering etter at prosjektarbeidet sammen med Fylkesmannen er avsluttet. Dette drøftes/vurderes i møtet.

Kort om Fylkesmannens prosjekt – utvikling av egenkontrollen i kommunene

Disse kommunene er med i prosjektet: *Jevnaker, Nordre Land, Nord-Aurdal, Lillehammer, Gausdal, Lom og Østre Toten.*

Prosjektet er et samarbeid mellom Fylkesmannen og Kommunens Sentralforbund. Det er Aslaug Dæhlen, rådmann i Østre Toten, som er leid inn i en 20-prosentstilling for å lede Fylkesmannens prosjekt, som vil bestå av flere nettverkssamlinger. Prosjektet er planlagt å vare fram til februar 2014 og starter med at rådmennene i kommunene som er med gjennomfører en overordnet risikovurdering av internkontrollen. Hver kommune vil etter hvert kunne lage et oversiktsdokument «Slik styres kommunen» som legges fram for Fylkesmannen og for kommunens eget kontrollutvalg og gi grunnlag om behovet for tilsyn eller forvaltningsrevisjon.

Rådmannen skal ha betryggende kontroll med sin administrasjon. Hva innebærer det?

Internkontrollbegrepet brukes for å beskrive det ansvar og de oppgaver som ligger til administrasjonssjefen etter kommuneloven § 23 nr. 2. Der fremgår det at "administrasjonssjefen skal sørge for at administrasjonen drives i samsvar med lover, forskrifter og overordnede instruksjoner, og at den er gjenstand for betryggende kontroll".

Det er noe uklart hvor omfattende ansvar loven her legger på administrasjonssjefen. I snever forstand dreier dette seg om økonomisk internkontroll – altså for eksempel å sørge for gode rutiner for inn- og utbetalinger for å minske muligheter for økonomiske misligheter. I vid forstand dreier det seg om en administrativ leders ansvar for å ha tilstrekkelig systemer til å gi informasjon om hvorvidt virksomheten når de mål som er satt, innenfor rammen av lover og regler, på en kostnadseffektiv måte.

Begrepet internkontroll hører hjemme som et element i helhetlig virksomhetsstyring. Det bør imidlertid i alminnelighet avgrenses mot begrepene "styring" og "kvalitetsforbedring". Kvalitetsutvikling har gjerne fokus på arbeidsprosesser, mens internkontroll har fokus på kontrollaktiviteter. Dette gjør også at internkontroll skiller seg fra mål- og resultatstyring, som har fokus på måloppnåelse og strategisk styring.

Det er ulike oppfatninger i fagmiljøene hvor omfattende internkontrollen skal være. Enkelte legger vekt på at internkontroll skal bidra til å sikre at virksomheten når sine mål. Andre legger til grunn en noe mer avgrensende definisjon ved at internkontroll skal utformes med basis i risiko for feil og mangler.

VEDLEGG 1
SAK 20/14

Prosjekt: Utvikling av egenkontrollen i kommunene

Hovedprosjekt:

Utvikling av egenkontrollen i kommunene, herunder økt bruk av egenkontroll i de statlige tilsynene.

Målet for prosjektet:

Få til et godt egenkontrollsystem som bidrar til god styring, læring og en helhetlig utvikling av kommunale tjenesteyting og forvaltningspraksis.

Definisjon og avgrensning:

Kommunal egenkontroll er den kontrollen kommunen selv gjennomfører i egen virksomhet basert på kommunelovens bestemmelser om kontrollutvalg, revisjon og internkontrollen til rådmannen.

Det foreslås at prosjektet avgrenser seg til rådmannens internkontroll. Det er imidlertid av interesse å få en oversikt over omfanget av forvaltningsrevisjoner bestilt av kontrollutvalget. Dette kan være ett av delprosjektene.

Dette blir en oppfølging av rapporten fra KRD med «85 tilrådingar for styrkt eigenkontroll i kommunane». Her gir tilråding 85:»Fylkesmannen bør i samband med planlegging og gjennomføring av tilsyn holde seg orientert om planer og resultat i den kommunale egenkontrollen. Det bør være et mål at kommuner ikke får tilsyn på områder der det nylig er gjennomført eller snart skal gjennomføres forvaltningsrevisjon.»

Ved økt bruk av egenkontroll i de statlige tilsynene må egenkontrollen kvalitetssikres. Et godt egenkontrollsystem skal bidra til god styring, læring og en helhetlig utvikling av kommunale tjenesteyting og forvaltningspraksis.

Delprosjekt I:

Utvikle og kvalitetsforbedre kommunenes eget styringssystem. Den enkelte kommunen må ha et eget dokument som beskriver styringssystemet – «Slik styres kommunen». I dette ligger det å utvikle et helhetlig internkontrollsystem. Dette må sees i sammenheng med arbeidet med å sikre kvalitet i tjenestene og effektiv ressursbruk.

Det legges følgende forutsetninger for god internkontroll:

- Risikovurdering (delprosjekt II)
  - Grunnlag for innretning av internkontrollen
  - Grunnlag for tiltak og kontrollaktiviteter
  - Strategisk nivå og operativt nivå
- Formalisering
  - Organisering, ansvar og roller
  - Dokumentasjon, rutiner og prosedyrer

- Rapportering og aggregering
- Kontrollaktiviteter (delprosjekt III)
  - Gjennom daglig og faglig virksomhet
  - Planlagte stikkprøver og faste kontroller
  - Avvikshåndtering

Gjennomføring av delprosjekt I:

Som en innledning til delprosjekt I gjennomfører rådmannsnivået i den enkelte kommune en overordnet risikovurdering. En overordnet risikovurdering bør som minimum være en vurdering av helheten i internkontrollen, hvor formålet er å identifisere og vurdere risikoer som kan ha betydning for hvorvidt internkontrollen fungerer.

Den overordnede risikovurderingen skal bidra til den sektorovergripende internkontrollen hvor rådmannen formidler sine forventninger til organisasjonen, og tilrettelegger for etterlevelse, styring og oversikt.

I arbeidet benyttes KS heftet «Rådmannens internkontroll – Hvordan få orden i eget hus?». For delprosjekt I gjelder risikovurderingen med bakgrunn i kapittel 5. Sektorovergripende internkontroll. Videre kapittel 8 (Internkontroll på tjenestenivå og i støtteprosesser) og kapittel 9 (Rådmannens oppfølging- betryggende kontroll).

På bakgrunn av risikovurderingen og KS heftets definering av god internkontroll, utarbeider den enkelte kommune et oversiktsdokument «Slik styres kommunen». Eks. Østre Toten kommune. Det legges opp til stor grad av erfaringsutveksling og utveksling av gode rutiner mellom de deltakende kommunene.

Som en avslutning av prosjektet vil et slikt dokument gjøres tilgjengelig for Fylkesmann og kontrollutvalget og gir et grunnlag om behov for tilsyn eller forvaltningsrevisjon.

Delprosjekt II:

Utvikle risikokartlegging og bruk av risikovurderinger i egen internkontrolloppfølging i kommunene. Dette skal bidra til at kommunene utvikler et helhetlig virksomhetsstyringsperspektiv hvor reduksjon av risiko gjennom internkontroll inngår som ett element. Det skilles mellom:

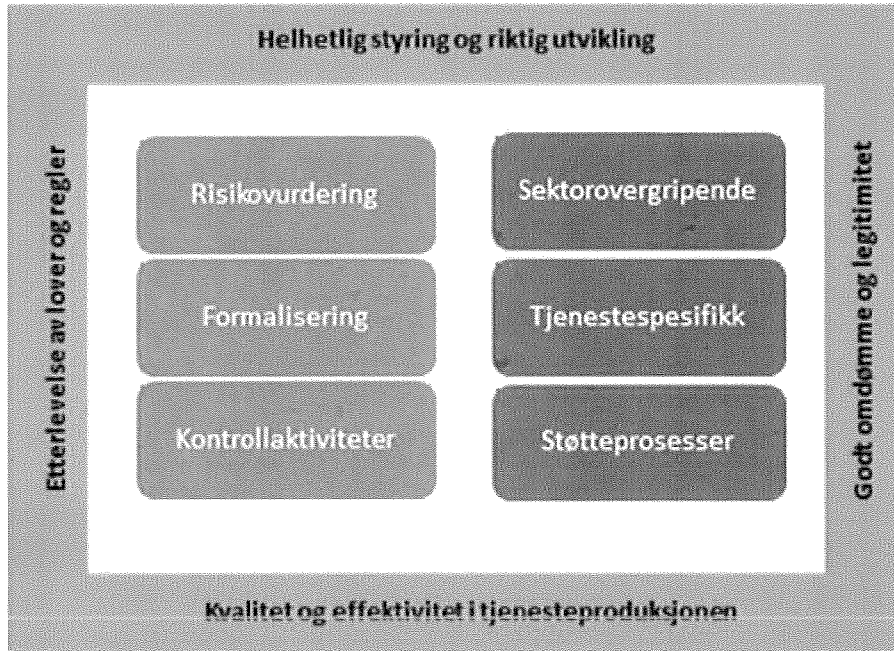
- Sektorovergripende internkontroll
- Tjenestespesifikk internkontroll
- Internkontroll i støtteprosesser

Risikovurdering består av identifisering og analyse av risiki som er relevante når det gjelder oppnåelse av virksomhetens målsetninger. Identifiseringen og analysen danner så et grunnlag for hvordan risikoen skal håndteres.

Gjennom større bruk av risikovurderinger skal en tydeliggjøre formålet med internkontroll:

- Kvalitet og effektivitet i tjenesteproduksjonen

- Helhetlig styring og riktig utvikling
- Godt omdømme og legitimitet
- Etterlevelse av lover og regler

Gjennomføring av delprosjekt II:

På en samling hos Fylkesmannen presenteres bruk av risikokartlegging og vurdering for de deltakende kommunene. I etterkant gjennomføres slike kartlegginger og vurderinger på lavest mulig nivå i den enkelte kommune med bakgrunn i egne behov. Dette avsluttes med en samling hvor erfaringene med bruk av risikokartlegging og vurdering gjennomgås.

Delprosjekt III:

- Kontrollaktiviteter
  - Gjennom daglig og faglig virksomhet
  - Planlagte stikkprøver og faste kontroller
  - Avvikshåndtering

Risikobasert internkontroll handler om å forebygge uønskede hendelser. Kontrollaktiviteter skal velges ut fra den risikoen de skal redusere, og hva som er akseptabel restrisiko. Avvikshåndtering gir tiltak og læring basert på erfaring.

Den enkelte kommune må gjennomføre sine kontrollaktiviteter og vurdere ressurser og hensiktsmessig organisering av disse. Gjennom dette prosjektet utvikles et rapporteringssystem hvor den enkelte kommune avgir en årlig egenvurdering av risiko og internkontrolloppfølging. Denne skal rapporteres til kommunestyret og kontrollutvalget. Dette gis også som en tilbakemelding til Fylkesmann. En slik tilbakemelding gir et grunnlag om behov for tilsyn eller forvaltningsrevisjon.

En rapportering til kommunestyret og kontrollutvalg er også i tråd med forarbeidene til endringer i kommunelovens § 48 nr. 5 hvor det vises til at «Også administrasjonssjefens arbeid med å forbedre internkontrollen, og forvaltningsrevisjoner gjennomført av kontrollutvalget på områder av betydning for kommunens tillit og omdømme, kan være relevant å nevne i årsberetningen».

For å sikre en økt kompetanseheving bør det i tilbakemeldingen til Fylkesmannen meldes om spesielle fagområder hvor det er et særlig behov for råd og veiledning.

Gjennomføring av delprosjekt III:

På en samling hos Fylkesmannen blir det en gjennomgang av kontrollaktiviteter og organisering av disse.

På en samling hos Fylkesmannen blir det en gjennomgang av avvikshåndtering og organisering av disse.

Utvikle en hensiktsmessig rapportering til kommunestyret hvor den enkelte kommune avgir en årlig egenvurdering av risiko og internkontrolloppfølging.

Delprosjekt IV:

Evaluere bruk av forvaltningsrevisjoner i kommunenes egenkontroll. Kommunene rapporterer på antall og valg av forvaltningsrevisjoner for 2013. I tillegg gir rådmannens en egenvurdering av forvaltningsrevisjoner som er gjennomført i 2013.

Dette må sammenstilles med bruk av tilsyn i den samme perioden.

Gjennomføring av delprosjekt IV:

Dette skjer gjennom en felles mal som sendes til kommunene som deltar i prosjektet.

Delprosjekt V:

Dette kan være en videre oppfølging av prosjektet:

Evaluere ulike avviks- og kvalitetssystemer med bakgrunn i rapporteringen av risiko og internkontrolloppfølgingen. Evalueringen må ha fokus på:

- Hvordan avviks- og kvalitetssystemet bidrar til læring og forbedring?
- En vurdering av om bruken av avviks- og kvalitetssystemet gir en hensiktsmessig tidsbruk?

Noen forutsetninger:

Styringssystemet må baseres seg på noen grunnleggende verdier og holdninger i den enkelte kommune. KS har utarbeidet en egen etikkportal som verktøy for kommunene.

Helhetlig virksomhetsstyring skal bidra til:

- Strategisk ledelse
- Levering av resultater i tråd med mål
- Risikoreduksjon gjennom styrket internkontroll
- Avvikshåndtering
- Utvikling og kvalitetsforbedring av tjenesteproduksjonen

Rådmannens internkontroll skal være en del av den helhetlige virksomhetsstyringen og skal bidra til:

- Kvalitet og effektivitet i tjenesteproduksjonen
- Helhetlig styring og riktig utvikling
- Godt omdømme og legitimitet
- Etterlevelse av lover og regler

(COSO, ISO 9001 Kvalitetssystem og Balansert målstyring)

Deltakelse av kommuner:

Følgende kommuner vil delta: Jevnaker, Nordre Land, Nord-Aurdal, Lillehammer, Gausdal, Lom og Østre Toten.

Gjennomføring:

Det forutsettes bruk av nettverkssamlinger med aktuelle kommuner. Det tas kontakt med KS ift bidrag derfra.

Prosjekteier:	Embetsledelsen
Prosjektansvarlig:	Asbjørn Lund
Prosjektleder:	Aslaug Dæhlen
Styringsgruppe:	Tilsynsforum
Referansegruppe:	Arbeidsgruppa i tilsynsforum
	Ledergruppa hos Fylkesmannen
	Rådmannsutvalget

Det legges opp til et samarbeid med Kommunal- og regionaldepartementet (KRD) og KS om prosjektet.

Tidsplan:

Nettverkssamlinger for deltakende kommuner:

Delprosjekt I:

- 6. mai 2013: Oppstart på prosjektet, kl 14.00 – 16.00

- 10. juni 2013: Fellessamling, en halv til hel dag
- 26. august 2013: Fellessamling, en halv til hel dag

Delprosjekt II:

- 16. september 2013: Fellessamling, en halv til hel dag

Delprosjekt III:

- 11. november 2013: Fellessamling, en halv til hel dag
- 6. januar 2014, en halv til hel dag

Delprosjekt IV:

- 3. februar 2014: Fellessamling, en halv til hel dag

Rapport/eksempelsamling:

- 24. februar 2014

Tilsynsforum:

- 5. juni 2013: Presentasjon av prosjektet
- 19. november 2013: Gjennomgang av delprosjekt I, II og III.

Ekstern informasjon:

Det orienteres om prosjektet på regionmøter høsten 2013.

Det orienteres om prosjektet på Fornyingskonferansen 31. oktober 2013.

Presentasjon på Kommuneproposisjonsdagen i mai 2014.

Fylkesmannens rolle som initiativtaker:

Dette prosjektet bør bidra til å få en bedre tilbakemelding til sentrale statlige myndigheter på helhetsperspektivet som kommunene representerer. Det vises spesielt til FAD som har et hovedansvar for tilrettelegging, sikring og kontroll av kvalitet i styringssystemer, og for fornying og kompetanse- og organisasjonsutvikling i embetene. Videre i forhold til FADs rolle i å samordne og avpasse de sentrale føringer på fagdepartementenes områder.

Mål:

Få til et godt egenkontrollsystem som bidrar til god styring, læring og en helhetlig utvikling av kommunale tjenesteyting og forvaltningspraksis.

Litteratur:

Kommunal- og regionaldepartementet: 85 tilrådingar for styrkt eigenkontroll i kommunane.

KS: Rådmannens internkontroll – Hvordan få orden i eget hus?

«Det beste må ikke bli det godes fiende» (Henrik Ibsen)

Nordre Land kommune**KVARTALSRAPPORT 1. KVARTAL 2014 - NORDRE LAND
KOMMUNE**

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	16.06.14	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

1. Kvartalsrapport 1. kvartal 2014 - Nordre Land kommune

Vedlagt:

Nei

FORSLAG TIL VEDTAK:**Rapport for 1. kvartal 2014 tas til orientering.****SAKSOPPLYSNINGER:**

Kvartalsrapporten er rådmannens rapport til politisk ledelse om status for kommunens situasjon og virksomhet pr. 31/3-14.

Kontrollutvalget har ingen formell rolle i kommunens behandling av kvartals-, eller halvårsrapporter, og saken legges derfor kun frem som en orienteringssak. Rapporten er derimot et fint hjelpemiddel for utvalget til å holde seg løpende oppdatert om kommunens drift og økonomiske situasjon.

Rapporten ble behandlet i kommunestyrets møte den 20/5-14.

Rådmannens saksfremlegg i saken oppsummerer situasjonen på en fin måte. Dette er gjengitt i sin helhet under:

Sammendrag:

Rådmannen legger med dette fram rapporten for 1. kvartal 2013. Det er valgt å ikke gjengi styringskortene i denne rapporten, siden det er få nye resultater å presentere så tidlig på året. Nytt i denne rapporten er rapportering fra rådmannen på internkontroll.

Det er gjennomført flere brukerundersøkelser i første kvartal, men det er kun resultatene fra PPT som er klare. Resultatene er tilsvarende resultatene fra forrige undersøkelse og i samsvar med målsetting.

Sykefraværet i organisasjonen Nordre Land kommune var på totalt 10,7 %. Korttidsfraværet var 3,2 % og langtidsfraværet var 7,5 %.

Etter at årets tre første måneder er unnagjort, rapporteres det at Nordre Land kommunen i det store og det hele driver virksomheten innenfor de vedtatte økonomiske rammer. Samhandlingsreform-området ser ut til å gi utfordringer både på medfinansiering av spesialisthelsetjenesten og betaling for utskrivningsklare pasienter. Torpa barne- og ungdomsskole varsler mulige økonomiske utfordringer i forbindelse med økte behov fra nytt skoleår, og Kultur opplever svikt i billettinntektene på kino.

Etter at takseringsarbeidet er gjort og kun klagebehandlingen gjenstår, er det blitt klart at inntektene fra utvidelsen av eiendomsskatteutskrivningen, blir vesentlig høyere enn budsjettet. Når halvårsrapporten skal utarbeides vil størrelsen på merinntektene være kjent, og rådmannen vil da komme tilbake til forslag for disponering av merinntektene.

Rådmannen råder kommunestyret til å ta kvartalsrapporten til orientering.

Saksopplysninger:

PPT og Torpa barnehage har gjennomført brukerundersøkelse i løpet av første kvartal 2014. Resultatene fra undersøkelsen i Torpa barnehage er ikke klare ennå, og vil bli presenter i halvårsrapporten. Resultatene i PPT viser jevnt over god tilfredshet med tjenesten. Resultatene er tilsvarende resultatene fra forrige undersøkelse og i samsvar med målsetting.

Elevundersøkelsen ble gjennomført vinteren 2013, men resultatene på kommunenivå knyttet til denne undersøkelsen var ikke klare til årsrapporten. Disse har nok en gang blitt forsinket fra Utdanningsdirektoratet, og vil derfor ikke kunne presenteres før i halvårsrapporten.

I 1. kvartal 2014 er det ingen enheter som rapporterer om alvorlige avvik. I enheten Omsorg og rehabilitering viser tallene knyttet til legemiddelavvik en nedgang sammenlignet med 4. kvartal 2013. Det er ikke rapportert om alvorlige medisnavvik. Når det gjelder HMS-avvik (Helse Miljø og Sikkerhets-avvik) rapporterer avdeling Soltun lavere antall for 1. kvartal 2014 enn for noe kvartal i 2013. For de andre avdelingene er det mindre justeringer i antall HMS avvik. HMS-avvikene har grad 1, 2 og 3 etter alvorlighet, der grad 3 er de alvorligste, og medfører stort ubehag og legebesøk for den ansatte. Det er ikke registrert grad 3 avvik i første kvartal.

Ellers rapporterer enhetene om resultater i forhold til styringskort som hovedsakelig er i tråd med målene.

Sykefraværet i Nordre Land kommune var i første kvartal totalt 10,7 %. Korttidsfraværet var 3,2 % og langtidsfraværet var 7,5 %. Dette er en liten nedgang fra samme periode i fjor, da fraværet var 11,8 %. I 2012 var det 10 %. Utviklingen i Nordre Land er på linje med utviklingen i landet for øvrig. Fortsatt arbeid med sykefraværsoppfølging og kontinuerlig arbeid med å øke nærværet, blir viktig også fremover. Årsakene til fraværet er sammensatt.

Første kvartalsrapporten gir et veldig tidlig estimat på årsresultatet. Forbruksprosenten varierer mye siden enkelte enheter allerede har hatt store årlig utgifter, mens mange av refusjonsinntektene ikke bokføres før mot slutten av året. Forbruksprosenten kan derfor ikke brukes direkte til å anslå hvordan samlet forbruk for året blir.

Etter at årets tre første måneder er unnagjort, rapporteres det at kommunen i det store og det hele driver virksomheten innenfor de vedtatte økonomiske rammer. Innenfor den styrbare delen av driften varsler Torpa barne- og ungdomsskole mulig nye behov fra nytt skoleår. Det er snakk om en relativ omfattende styrking, noe som også vil kunne slå ut økonomisk. I hvilken størrelsesorden er foreløpig usikkert. Barnehagene i kommunen opplever høyt sykefravær. Dette gir refusjonsinntekter, men gir samtidig store utfordringer i forhold til vikarutgifter. Hvordan dette totalt sett vil slå ut for året er usikkert. I tillegg til økonomiske forhold, påvirker høyt fravær også barnehagehverdagen. Også i år har de store publikumsfilmene uteblitt i 1. kvartal, med det til følge at billettinntektene på kinoen ligger en del lavere enn budsjettet.

For den ikke styrbare delen av driften er betaling i forbindelse med samhandlingsreformene et område der det allerede nå ser ut til å kunne bli merforbruk. Basert på månedlige betalinger for medfinansiering av spesialisthelsetjenesten, ligger det an til å bli et merforbruk på ca. kr 400.000,- for året samlet. Når det gjelder betaling for utskrivningsklare pasienter er over halvparten av budsjettet brukt opp etter årets to første måneder. Basert på tallene for 2013, vil det kunne bli et merforbruk på denne delen også i samme størrelse som medfinansieringen. Frem mot halvårsrapporten vil rådmannen følge utviklingen her for å kunne gi et bedre anslag på størrelsen på et eventuelt merforbruk.

Etter at takseringsarbeidet er gjort og kun klagebehandlingen gjenstår, er det blitt klart at inntektene fra utvidelsen av eiendomsskatteutskrivningen, blir vesentlig høyere enn budsjettet. Foreløpige anslag, før eventuelt resultat av klagebehandling, tilsier en merinntekt på i størrelsesorden kr 9 mill. Når halvårsrapporten skal utarbeides vil dette være mer klart, og rådmannen vil da komme tilbake til forslag for disponering av merinntektene.

Teknisk drift og eiendom, som har ansvaret for de fleste investeringsprosjektene, er godt i gang med planleggingen av prosjektene. De siste tiltakene på Furulund barnehage er nå utført. Foreløpig viser regnskapet et mindreforbruk i prosjektet på kr 1,5 mill. Arbeidet med å ferdigstille Øygardsjordet fortsetter. Planlegging av renovering av Riisby renseanlegg er i gang, og renoveringen av Torpa vannverk pågår. Omsorg og rehabilitering og Miljøarbeidertjenesten har anskaffet og tatt i

bruk «omsorgsbussen» for å frakte brukere til og fra tilbud i kommunal regi. IKT-prosjekter er i planlegging/anbudsfasen, og det forventes oppstart på flere prosjekter før sommeren. Høyt ambisjonsnivå på investeringsiden krever god planlegging for å sikre god økonomisk kontroll og en tilfredsstillende fremdrift.

Alle enhetene i Nordre Land kommune har jobbet med internkontroll i 2014. Det har vært gjennomført opplæring i risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS-analyser) i forhold tjenesteproduksjon hos alle enheter. Målet med opplæringen er at enhetene skal gjennomføre ROS-analyser for alle deler av tjenesteproduksjonen. Arbeidet med analysene er til dels veldig tidkrevende, men arbeidet med de elementene som har høyest konsekvens og sannsynlighet prioriteres først på tiltakssiden. Mange enheter er også i gang med å utarbeide årshjul for sin enhet.

Vurdering:

Det er få innrapporterte avvik i forhold til styringskortene. Omsorg og rehabilitering rapporterer om ingen alvorlig avvik på HMS og medisinerer. Enheten har etablert gode rutiner for avviksmelding, og rutiner for oppfølging av avvik er godt innarbeidet blant lederne. De ansatte er flinke til å melde avvik, og det jobbes systematisk med tiltak for å unngå gjentakelse av avvik. Rådmannen følger opp disse avvikene.

Det er tidlig på året ennå, og vurdering av måloppnåelse i styringskortene er vanskelig på et så tidlig stadium. Utfordringene i forhold til måloppnåelse er spesielt stor innenfor grunnskole. Det er blitt satt i gang flere prosjekter innen grunnskole, og samarbeidet med Veilederkorpsset, der skolelederne i Nordre Land får veiledning i å forbedre utviklingsarbeidet ved skolene, følges med stor spenning. Rådmannen følger utviklingsarbeidet og jobben med å øke læringsutbyttet i Nordre Land-skolen.

Løpende fokus på økonomistyring i enhetene og sentraladministrasjonene, bidrar til at lederne i enhetene har god oversikt og kontroll i forhold til budsjett. Mulig merforbruk på Torpa barne- og ungdomsskole (TBUS) og Kultur, har blitt spilt inn i denne kvartalsrapporten. Omfanget av økte behov ved TBUS er foreløpig ikke kjent, og rådmannen vil jobbe mot enheten for å kartlegge dette og eventuell økonomisk konsekvens. Eventuelle

mindreinntekter på kino må veies opp av reduksjon på andre områder, og rådmannen jobber for balanse i enheten.

På samhandlingsreform-området opplever Nordre Land også i år utfordringer sammenlignet med budsjett, både på medfinansiering av spesialisthelsetjenesten og betaling av utskrivningsklare pasienter. Rådmannen følger utviklingen for å se om økningen vedvarer eller om den flater ut. Forbruket pr nå indikerer at det på området vil bli et merforbruk for 2014.

Utvidelsen av eiendomsskatten til å gjelde alle eiendommer i Nordre Land kommune har skapt engasjement både politisk og blant innbyggere og eiendomseiere i Nordre Land. Nå som takseringsarbeidet er gjennomført og skattematene er offentliggjort, gjenstår klagebehandlingene i sakkyndig nemd og sakkyndig ankenemd. Et foreløpig anslag på inntekter fra eiendomsskatt, før eventuelt resultat av klagebehandling, tilsier en merinntekt på i størrelsesorden kr 9 mill. Denne eventuelle merinntekten er knyttet til utvidelsen til å gjelde alle eiendommer i kommunen, da eiendomsskatteinntektene fra kraftverkene er i tråd med budsjett. Til halvårsrapporten er størrelsen på merinntektene kjent, og rådmannen vil da legge frem forslag til disponering av merinntektene.

Nordre Land kommune**REFERATSAKER**

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	16.06.14	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:	Vedlegg:
1. Oppfølging av oversendinger fra kontrollutvalget til kommunestyret: ➤ Kontrollutvalgets uttalelse til kommunens årsregnskap for 2013 (sak i k.styret 20/5-14)	Muntlig orientering
2. Tilbakemelding fra kontrollutvalget i Etnedal kommune vedr. spørsmål om risikovurderinger av VOKKS AS	Muntlig orientering
3. Vurdering av oppdragsansvarlig forvaltningsrevisors uavhengighet (brev fra Innlandet Revisjon IKS)	Vedlegg 1
4. Diverse avisartikler	Nei
5. Neste møte: Tidspunkt/saksliste	Muntlig orientering

FORSLAG TIL VEDTAK:

Referatsakene tas til orientering.

Innlandet Revisjon IKS

VEDLEGG 1
Rev

Lillehammer, 28. april 2014
J.nr./Referanse: 2014-354/GSL

Til kontrollutvalget i:

- Gjøvik kommune
- Østre Toten kommune
- Vestre Toten kommune
- Jevnaker kommune
- Lunner kommune
- Gran kommune
- Søndre Land kommune
- Nordre Land kommune

Vurdering av oppdragsansvarlig forvaltningsrevisors uavhengighet.

Innledning

I henhold til forskrift om revisjon (revisjonsforskriften) § 12 skal oppdragsansvarlig revisor for kommuner ha ført en hederligandel. Oppfølging av dette kravet tilligger kontrollutvalget, jamfør merknader til nevnte bestemmelse.

I følge revisjonsforskriften § 15 skal oppdragsansvarlig revisor hvert år, og ellers ved behov, avgi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget. Krav til uavhengighet og objektivitet gjelder også for revisors medarbeidere, men det er kun oppdragsansvarlige revisorer som plikter å legge fram en skriftlig vurdering for kontrollutvalget.

Loggivningsmessige krav til revisors uavhengighet

Følgende fremgår av kommuneloven § 79:

Den som foretar revisjon for en kommune eller fylkeskommune kan ikke ivareta revisjons- og kontrolloppdrag for kommunen eller fylkeskommunen dersom revisor eller dennes nærstående har en slik tilknytning til revidert eller kontrollert virksomhet, dens ansatte eller tillitsmenn, at dette kan svekke revisors uavhengighet og objektivitet. Det samme gjelder dersom det foreligger særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisors uavhengighet og objektivitet ved gjennomføring av oppgavene. Ansettelse som revisor i kommunen eller fylkeskommunen, eller i en interkommunal samarbeidsordning, medfører ikke i seg selv at revisoren mangler nødvendig uavhengighet og objektivitet.

Som nærstående regnes

- a) ektefelle og en person som vedkommende bor sammen med i ekteskapsliknende forhold
- b) slektninger i rett oppstigende eller nedstigende linje og søsken, og deres ektefeller eller personer som de bor sammen med i ekteskapsliknende forhold og
- c) slektninger i rett oppstigende eller nedstigende linje og søsken til en person som nevnt under bokstav a

Krav til uavhengighet er nærmere spesifisert i revisjonsforskriften § 13.

- Revisor kan etter denne forskrift ikke inneha andre stillinger hos kommunen eller fylkeskommunen eller i virksomhet som den kommunen eller fylkeskommunen deltar i ved siden av revisoroppdraget.
- Revisor kan ikke være medlem av styrende organer i virksomhet som kommunen eller fylkeskommunen deltar i.

Hovedkontor:

Postadr.: PB 988

2626 Lillehammer

Tlf 61289080 Faks 61289081

E-post: postnottak@irev.no

Avdeling Gjøvik:

Teknologivn. 6

2815 Gjøvik

Tlf. 61130350 Faks 61130360

Firma:

Besøksadresse: Kirkeg. 76

2609 Lillehammer

Org. nr. 987769386MVA

Bank 16041146927

- Revisor kan ikke delta i, eller ha funksjoner i annen virksomhet når dette kan føre til at vedkommendes interesser kommer i konflikt med interessene til oppdragsgiverne eller på annen måte er egnet til å svekke tilliten til den som foretar revisjon.

I tillegg er det følgende begrensninger ved gjennomføring av oppgaver, jf. revisjonsforskriften § 14:

- revisor kan ikke utføre rådgivnings- eller andre tjenester der dette er egnet til å påvirke eller reise tvil om revisors uavhengighet og objektivitet
- revisor kan ikke yte tjenester som hører inn under den revisjonspliktiges (dvs kommunens) egne ledelses- og kontrolloppgaver
- revisor kan ikke opptre som fullmektig for den revisjonspliktige, unntatt ved bistand i skattesaker etter domstolloven.

Hovedreferanse:

Kommuneloven § 79

Revisjonsforskriften kap. 6

ISA 200 - Overordnede mål for den uavhengige revisor og gjennomføringen av en revisjon i samsvar med revisjonsstandardene pkt. 14

ISA 220 - Kvalitetskontroll av revisjon av regnskaper pkt 11

ISA 300 - Planlegging av revisjon av et regnskap pkt. 7

Standard for forvaltningsrevisjon RSK 001 pkt. 8

Oppdragsansvarlig revisors vurdering av uavhengighet i forhold til kommunene Gjøvik, Østre Toten, Vestre Toten, Jevnaker, Lunner, Gran, Søndre Land og Nordre Land:

Pkt 1: Ansettelsesforhold	<i>Undertegnede har ikke ansettelsesforhold i andre stillinger enn i Innlandet Revisjon IKS.</i>
Pkt 2: Medlem i styrende organer	<i>Undertegnede er ikke medlem av styrende organ i noen virksomhet som disse kommunene deltar i.</i>
Pkt 3: Delta eller inneha funksjoner i annen virksomhet, som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit	<i>Undertegnede deltar ikke i eller innehar funksjoner i annen virksomhet som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit til rollen som revisor.</i>
Pkt 4: Nærstående	<i>Undertegnede har ikke nærstående som har tilknytning til disse kommunene som har betydning for uavhengighet og objektivitet.</i>
Pkt 5: Rådgivnings- eller andre tjenester som er egnet til å påvirke revisors habilitet	<p>Før slike tjenester utføres, foretas en vurdering av rådgivningens eller tjenestens art i forhold til revisors uavhengighet og objektivitet. Dersom vurderingen konkluderer med at utøvelse av slik tjeneste kommer i konflikt med bestemmelsen i forskriften § 14, skal revisor ikke utføre tjenesten. Hvert enkelt tilfelle må vurderes særskilt.</p> <p>Revisor besvarer løpende spørsmål/henvendelser som er å betrakte som veiledning og bistand og ikke revisjon. Paragrafen sier at også slike veiledninger må skje med varsomhet og på en måte som ikke binder opp revisors senere revisjons- og kontrollvurderinger.</p> <p><i>Undertegnede har ikke ytet rådgivnings- eller andre tjenester overfor disse kommunene som kommer i konflikt med denne bestemmelsen.</i></p>
Pkt 6: Tjenester under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver	<i>Undertegnede har ikke ytet tjenester overfor disse kommunene som hører inn under kommunenes egne ledelses- og kontrolloppgaver.</i>
Pkt 7: Opptre som fullmektig for den revisjonspliktige	<i>Undertegnede opptrer ikke som fullmektig for kommunene.</i>
Pkt 8: Andre særegne forhold	<i>Undertegnede kjenner ikke til andre særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til uavhengighet og objektivitet.</i>

Med hilsen

Guro Selfors Lund

Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor